

ГОЛОВНЕ

ПУЛЬС МИРУ НА ДОНБАСІ

17–27 грудня 2021

ТКГ ДОМОВИЛАСЯ ПРО ПРИПИНЕННЯ ВОГНЮ

22 грудня під час засідання Тристоронньої контактної групи (ТКГ) було досягнуто домовленості про повернення до режиму припинення вогню на Донбасі — про це [повідомив](#) спеціальний представник Чинного голови ОБСЄ в Україні та в ТКГ посол Мікко Кіннунен. Він додав, що це рішення має особливе значення, оскільки ситуація у сфері безпеки вздовж лінії зіткнення залишається нестабільною, цього місяця СММ фіксує в середньому в п'ять разів більше порушень режиму припинення вогню на день у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. В. о. першого заступника голови делегації України в ТКГ Андрій Костін [зазначив](#), що реальна можливість забезпечити тишу на лінії зіткнення в Донецькій та Луганській областях виникла вперше за довгий час, при цьому важливо, що й інша сторона продемонструвала свою готовність до цього кроку. Глава офісу президента Андрій Єрмак [назвав](#) це рішення кроком до деескалації на сході України. Міністр оборони України Олексій Рєзніков та головнокомандувач Збройних сил України Валерій Залужний виступили зі спільною [заявою](#), привітав досягнуту угоду, та наголосив, що Збройні сили України послідовно й неухильно дотримуватимуться режиму припинення вогню. Проте жодних рішень щодо обміну утримуваними особами не було досягнуто. При цьому так звані «Л/ДНР» готові провести обмін після того, як Україна затвердить у Верховній Раді дорожню карту з дотримання Мінських угод — про це [заявила](#) представниця так званої «ЛНР», яка брала участь у засіданні робочої підгрупи з гуманітарних питань ТКГ. [На думку учасника української](#)

[делегатії в ТКГ Сергія Гармаша](#), шанси на проведення обміну найближчим часом вкрай невисокі.

Спікер української делегації в ТКГ Олексій Арестович [сподівається](#), що питання обміну утримуваними особами на Донбасі можуть допомогти активізувати США. Він зазначив, що Україна готова до обміну, однак у рамках ТКГ не вдається його погодити через те, що російська сторона наполягає на необхідності для України домовлятися з так званими «Л/ДНР». США де-факто вже беруть активну участь у переговорах, зокрема з Росією.

На останньому засіданні ТКГ у 2021 році досягти домовленості про відкриття всіх КПВВ не вдалося. [Як повідомив Олексій Арестович](#), для відкриття КПВВ на сході України російська сторона вимагає від України визнати російську вакцину «Спутник V», яка не була схвалена ВООЗ, і відповідні довідки про вакцинацію. Також стало [відомо](#) про завершення інспекційного візиту місії МАГАТЕ на непідконтрольні Україні частини Донецької та Луганської областей, про яке раніше вдалося домовитись у рамках ТКГ.

СИТУАЦІЯ НА КОРДОНАХ УКРАЇНИ ДОСІ НАПРУЖЕНА, РОСІЯ ВИКОРИСТОВУЄ ДЕЗІНФОРМАЦІЮ

Істотних змін у позиціях російських збройних сил, розташованих поруч з українським кордоном, не відбувається — про це [повідомляють](#) США. [За підрахунками секретаря РНБО України Олексія Данилова](#), станом на 22 грудня біля кордонів України перебуває 122 тисячі російських військових на відстані 200 км та 143,5 тисячі на відстані 400 км. У Росії вербувальники [почали](#) набирати групи найманців для «бойового відрядження на Донбас», проте невідомо, які саме завдання стоятимуть перед найманцями. Як [повідомляє](#) The New York Times з посиланням на представників адміністрації президента США, США планує надавати Україні розвідувальні дані в реальному часі, зокрема зображення руху російських військ, щоби допомогти швидше зреагувати на можливе вторгнення Росії, проте фінальної версії плану допомоги ще немає.

Як [зазначає](#) Майкл Макфол, колишній посол США в Москві, Росія прагне нав'язати США розділення Європи на сфери впливу, і ця пропозиція є неприйнятною. У статті він закликає висунути зустрічні вимоги до Росії, які стосувалися б залучення до переговорів багатьох країн, і конфліктів Росії із сусідами. При цьому низка експертів [висловлює](#) побоювання, що такі вимоги Росія висуває, щоби створити привід для можливих військових дій.

Також аналіз ситуації [пропонує](#) Бі-Бі-Сі.

Оцінки Німеччини та США щодо загрози вторгнення Росії відрізняються, про це [повідомляє агентство Reuters](#), посилаючись на два анонімні джерела в уряді Німеччини. Офіційний Берлін має більше сумнівів щодо ймовірності військового розвитку ситуації і прагне деескалації напруженості за допомогою швидкої реактивації Нормандського формату.

18 грудня МЗС Росії [заявило](#), що Росія перейде в режим створення контрзагроз, у тому числі застосування «військово-технічної альтернативи», якщо НАТО не прийме пропозиції щодо гарантій безпеки.

Одним з інструментів, що використовуються Росією, є дезінформація: міністр оборони Росії Сергій Шойгу [повідомив](#), що нібито співробітники приватних військових компаній США привезли в міста Донецької області хімічну зброю для підготовки провокації. У коментарі МЗС України [наголошується](#) на безпідставності подібних припущень, при цьому російському керівництву пропонується припинити застосування ультиматумів та вирішувати конфлікт політико-дипломатичними методами. У [Пентагоні](#) та [Держдепартаменті США](#) слова голови Міноборони Росії спростували, додав, що відповідальність за ескалацію ситуації лежить на Росії. Аналіз ситуації та коментарі експертів [пропонують](#) «Донбас Реаліі».

УКРАЇНА ПРОПОНУЄ КОМПЛЕКСНУ ІНІЦІАТИВУ ДЛЯ ВРЕГУЛЮВАННЯ СИТУАЦІЇ НА ДОНБАСІ

Україна запропонувала США, Франції, Німеччині та Росії комплексну ініціативу, десять кроків для врегулювання ситуації на території тимчасово непідконтрольних частин Донбасу, реалізація якої зможе розблокувати мирний процес — про це 21 грудня на конференції послів «Дипломатія 30. Стратегія сильної держави» [заявив](#) президент України Володимир Зеленський. Деталей про зміст ініціативи він не розповів, проте пізніше її текст було [опубліковано](#) російським виданням «Комерсант». Згідно з цим текстом, крім іншого, передбачається проведення телефонних, а потім очних переговорів президентів України та Росії, а також погодження в рамках ТКГ низки законопроектів, у тому числі про особливості місцевого самоврядування ОРДЛО, про децентралізацію та особливості проведення місцевих виборів до ОРДЛО. Представник української делегації в ТКГ Сергій Гармаш [азначив](#), що цей непублічний документ є не офіційними пропозиціями щодо вирішення конфлікту, а дипломатичним вираженням намірів продовжувати діалог. 21 грудня керівник офісу президента України Андрій Єрмак [азначив](#), що керівництво США прийняло рішення включитися в процес врегулювання на сході України, зазначивши, що це доповнюватиме Нормандський формат, але не замінить його. Подібні переговори ведуться також із Великобританією та Туреччиною.

ПРОКУРАТУРА ЗАПИТАЛА ПОЖИТТЄВИЙ ТЕРМІН ДЛЯ ЗВИНЯЧИХ У СПРАВІ ПРО КРУШЕННЯ БОІНГУ МН17

У Нідерландах на суді про катастрофу «Боїнга», збитого над Донецькою областю 17 липня 2014 року, розпочався виступ звинувачення по суті. Були [представлені](#) докази провини обвинувачених. Обвинувач стверджує, що підсудні — громадяни Росії Гіркін, Дубинський, Пулатов та громадянин України

Харченко «не натиснули кнопку власноруч, але запросили, отримали та застосували «Бук» у власних військових цілях і при цьому збили МН17».

Прокуратура Нідерландів [запросила](#) довічний термін для обвинувачених. Їх звинувачують саме в намірі збити літак, водночас смерть 298 людей є обтяжливою обставиною. Як зазначає сторона звинувачення, жодне покарання не може бути достатньо справедливим. На думку прокуратури, усі четверо підсудних «керували планом знищення літака спільно». Окремо зазначається, що Росія мала та має «ключову роль на початку та продовженні війни на сході України», підтримуючи нерегулярні військові формування та забезпечуючи їх зброєю.

Трансляцію судових засідань [пропонує](#) проєкт судової журналістики «Граті».

Наступне засідання суду має відбутися в березні 2022 року. На ньому візьме слово представник захисту одного з обвинувачених — Олега Пулатова, решта відмовилася взаємодіяти із судом. За попереднім планом, буде проведено ще кілька засідань, щоби звинувачення, адвокати родичів та захисту мали змогу відповісти на заяви одне одного. На цьому провадженні в справі буде завершено.

Очікується, що суд завершиться до січня 2023 року.

ТЕКСТ РІШЕННЯ РОСІЙСЬКОГО СУДУ МІСТИТЬ СВІДЧЕННЯ ПРИСУТНОСТІ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ НА ДОНБАСІ

Кіровський районний суд Ростова-на-Дону (Росія) [ухвалив](#) вирок у справі про корупцію під час постачання продовольства, який побічно підтверджує присутність російських військових на Донбасі. З його тексту випливає, що фігурант справи вимагав щомісячного хабаря за безперешкодне постачання продовольства російським військовослужбовцям, які перебувають «на бойовому чергуванні» на сході України. Згідно з показаннями обвинуваченого, постачання продовольства здійснювалося раз на два тижні, за [різними оцінками](#), одного такого постачання достатньо, щоби нагодувати майже 25 тисяч осіб. При цьому в оприлюдненому згодом коментарі суду [наголошується](#), що в тексті цитувалися свідчення обвинуваченого, які не були предметом судового розгляду.

Прессекретар президента Росії Дмитро Песков [назвав](#) помилковою інформацію в матеріалах суду, заявивши, що збройних сил Російської Федерації на Донбасі не було й немає. МЗС України [вважає](#), що цей випадок зміцнить позицію України в міжнародних судових інстанціях, оскільки Росією було створено юридичний прецедент, який зафіксував її статус сторони міжнародного збройного конфлікту.

При цьому опитані Бі-Бі-Сі експерти [зазначають](#), що суд у кримінальному процесі відповідає за оцінку лише того, що є предметом доведення злочину, а не фактів, які мають політичне значення, тому заявляти, що суд підтвердив присутність російських військових на Донбасі, не є коректним.

ПРЕСКОНФЕРЕНЦІЯ ВОЛОДИМИРА ПУТІНА: ГАРАНТІЙ НЕНАПАДУ НЕМАЄ

23 грудня відбулася щорічна [пресконференція президента Росії](#) Володимира Путіна, однією з основних тем стала ситуація в Україні та розбіжності між офіційною Москвою та країнами Заходу у зв'язку з концентрацією російських військ на кордонах. За словами президента Росії, Захід має надати Москві гарантії безпеки, а не вимагати цього від неї. Аналіз пресконференція [пропонує](#) «Радіо Свобода». Також Володимир Путін висловив припущення про підготовку Україною «військової операції» на Донбасі та відмовився дати гарантії ненападу на Україну, заявивши, що дії Росії залежатимуть не від переговорів, а від безумовної гарантії її безпеки. МЗС України [спростувало](#) припущення про підготовку до військової операції на Донбасі, зазначив, що Україна прагне виключно до миру й закликав Росію сконцентруватися на виконанні домовленостей про припинення вогню та завершення міжнародного збройного конфлікту на сході України.